

מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין] שאף החרם קדוש כהקדש, שנאמר [ויקרא כז כח]: "כל חרם קדש קדשים הוא לה" [בזמן הזה ומשום תקלה, ואם עבר והקדיש והעריך והחריב:

אם בהמה היא: תיעקר [מפרש לה ואזיל],

אלא, אמר רב: משום תקלה, שמא ייכשלו בו בגיזה ועבודה, או שישחטנו בלי מום, (15) שהרי צריך להמתין עד שיומם, לכן פטרו לגמרי ממעשר. (16)

ומנא תימרא דחיישינן לתקלה [ומנין לנו שחוששים לתקלה]? מהא דתניא: אין

יאכלוהו תמים, ונמצא בא לידי איסור כרת שהוא שחיטת קדשים בחוץ. [והעיר בהערות לשיטה מקובצת השלם, אם כן, למה בחוץ לארץ אין נוהג מעשר בהמה, שהרי כיון שאין הוא ראוי להקרבה אין בו משום שחוטי חוץ, שאינו ראוי לפתח אהל מועד].

ב. ברש"י בעבודה זרה יג א פירש את הטעם שאין מקדישין בזמן הזה [ראה המשך הסוגיא כאן], משום דאתי בהו לידי תקלה דמתהני מהקדש ומעילה. והעיר בהערות לשיטה מקובצת השלם, דגבי מעשר בהמה לא כתב רש"י כן, משום דאיסור הנאה מהקדש הוא משום "בל יחל" [ראה שיטה מקובצת בהשמטות למנחות ד ב], ואם כן, במעשר בהמה שמאליו הוא קדוש, אין בזה משום "בל יחל". ולפי זה צריך לומר לכאורה, דאיסור אכילה הוא איסור מיוחד בקדשים ולא משום הנאה ובל יחל, וכאשר באמת מוכח כן מכמה מקומות, שאם לא כן, מה הוא זה שכתב רש"י שישחטנו בלי מום, דלא משמע כוונתו כהרמב"ם שהוא משום שחוטי חוץ].

16. א. כתב בתוספות יום טוב: דבשב ואל תעשה מצו חכמים לעקור דברי תורה. ועוד, דאין איסור אכילה קודם עישור. [אפשר שטעות סופר הוא, וצריך למחוק תיבת "ועוד", שהרי אם היה איסור אכילה קודם עישור, לא היה זה שב ואל תעשה, וגם אין מובן מה בכך שאין איסור לאכול, מכל מקום הרי עקרו חכמים מצות מעשר בהמה. ויש להעיר, שאם נאמר שמעשר

היה בזמן אחר, ולא הקשו בש"ס כלל דהיה להם לגזור מקודם, כי כל גזירה וסייג הופיע עליהם רוח הקודש כל אחד בזמנו. וכגון מה שגזרו חז"ל שלא לתקוע שופר בשבת, הרי בודאי לא היתה גזירה זו בימי משה רבינו ע"ה, ואחר כך גזרו! ?

ותוכן תירוצו הוא, על פי מה שהביא שם בשם הפרי חדש והמגן אברהם [תקפ"ח], שאין כח ביד חכמים לתקן תקנה לבטל מצות עשה לגמרי, ומטעם זה לא היו יכולים חכמים לאסור תקיעת שופר משום שמא יעשה כלי שיר, כי גזירה זו שייכת גם ביום טוב, ונמצאת מצות תקיעת שופר נעקרת לגמרי. ולפי זה היינו דמקשה הגמרא: הרי אם משום גזירת יתום, מן הדין לאסור גם בזמן הבית, וזה הרי ודאי אינם יכולים לבטל מצות עשה לגמרי, וכיון שאין יכולים לגזור בזמן הבית, שוב לא יתכן שיגזרו משום אותה גזירה עצמה לאחר החורבן, שהרי מיחזי מילי דרבנן כחוכא ואיטולוא, שגזירה זו הרי שייכת תמיד, ולמה דוקא בזמן החורבן.

15. א. נתבאר על פי רש"י כאן ולקמן סא א ד"ה בזמן הזה. וראה בנודע ביהודה [מהדורא תניינא יורה דעה סימן קפט] שתמה על טעם גיזה ועבודה "הרי זה נדחה ביומא סו א, דאם כן, כל רעיות דעלמא נמי, וכמו שכתבתי בחבורי סימן פג".

ורבינו גרשום לקמן סא א פירש: משום תקלה דלא לישידי ביה מום, ראה שם. והרמב"ם [בכורות ו ב] כתב: גזירה שמא